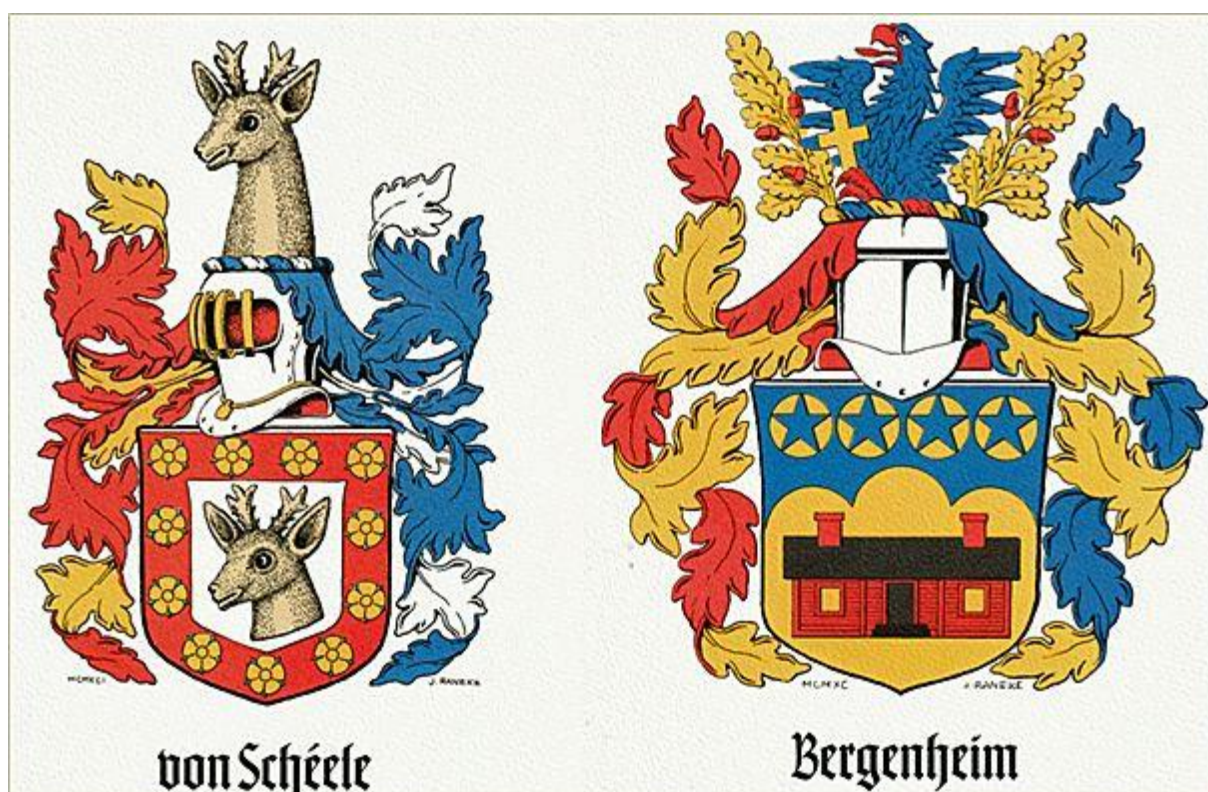

Medlemsblad för Släktföreningen von Schéele-Bergenheim

Årgång 23

Nr 3

2023

AKTUELLT FRÅN STYRELSEN

Släktmötet

En stor del av styrelsens arbete gäller planeringen av nästa släktmöte, som är avsett att förläggas till 6 – 7 september 2025. Släktföreningen samlar ju ättlingarna till Theodor Bergenheim på Fjällaregården och Herman von Schéele på Plönninge, och nästa släktmöte kan förhoppningsvis fokusera på Harplinge, hemsoken för de båda gårdarna. Själv släktmötet ser ut att hamna i Tylebäck, Halmstad, nära Tylösand.

Rekrytering

Vikten av att lyckas med att rekrytera nya medlemmar är ett återkommande och viktigt ärende på styrelsens sammanträden. Det behövs att alla medlemmar hjälper till med rekryteringen. Om föreningen ska fortleva måste vi få nya medlemmar. Du kan hjälpa till och ge bort ett medlemskap till någon som flyttat hemifrån. Du kan föreslå ett medlemskap och diskutera släktföreningens betydelse med nära släktingar. Motivera dem att bli medlemmar!

Förslag

Styrelsen behöver också förslag på medlemmar som är intresserade av att engagera sig i både styrelsens och redaktionens arbete. Vi vet redan att Medlemsbladets nuvarande redaktör inte kommer att fortsätta efter 2025. Alla medlemmar är alltid välkomna att inkomma med tankar, funderingar och förslag till oss i styrelsen - om vad som helst och till vem som helst av oss. Kontaktuppgifter finns på sista sidan!

STYRELSENS JULHÄLSNING

Styrelsen vill samfällt önska alla medlemmar en riktigt god jul och ett gott nytt år. Vi hoppas att alla släktingar har det trivsamt och att ingen känner sig ensam. Vi önskar innerligt att släkt och vänner träffas under helgerna för att dela både trevnad och glädje. **GOD JUL!**

INNEHÅLL I DETTA NUMMER

Detta nummer av Medlemsbladet innehåller tre artiklar som varierar temat resor. Först – och i serien ”Lär känna din släkting”, vilken initierades av Kerstin Ljungström Zetterberg (Pl.X/Fj.IX) - får vi med hennes intervju följa den mångkunniga Linda Lättman (Fj.X) fram till bildandet av en mångsidig teaterlokal i Göteborg. Linda och hennes man, Louis, erbjuder ett kalejdoskop av upplevelser och möjligheter.

Många svenskar emigrerade under den andra halvan av artonhundratalet till USA, landet långt bort i väster. Som läsarna redan vet, reste också flera ungdomar från Fjällaregården och Plönninge och sökte där sin framtid. Några kusiner till Fjällaregårdens ungdomar hade då redan gjort resan över Atlanten. Till skillnad från flertalet av våra närmaste anor, stannade de flesta av kusinerna i USA. Deras släktförening, som består av familjer som heter Bergenheim och Lybecker har kontakt med vår förening vilket tidigare nämnts i Medlemsbladet. Besökare från båda USA-familjerna von Schéele och Bergenheim/Lybecker har också deltagit i våra släktmöten.

Under sensommaren 2023 gjorde vår Bergenheimsläkting Andrea Brim ett besök i Sverige med förhoppningen att få träffa släktingar och att få se ställen där slakten levt. Hennes reseskildring publiceras i detta nummer.

De båda nyssnämnda resorna är förhållandevis färska jämfört med den resa som Sylvia (Fj. IV/Pl. III) fick göra till London och England 1950. Hon blev ombedd att berätta om sin resa för sina studiekamrater då det var ovanligt med utlandsresor vid den tiden. Den skildringen publicerar vi också i detta nummer.

PÅMINNELSE Kära medlem i Släktföreningen von Schéele-Bergenheim!

Vi vill härmed påminna om **MEDLEMSAVGIFTEN 2023** som är 300 kr / familj samt 200 kr för enskild medlem.

Du/Ni som redan betalt kan bortse från denna påminnelse.

Man betalar sin medlemsavgift via sin internetbank, sin banks kuverttjänst eller genom att göra en manuell inbetalning från sitt bankkontor.

Avgiften betalas till Släktföreningen von Schéele-Bergenheim på plusgiro 81 78 37 - 8.

Som meddelande anger man

FÖRNAMN, EFTERNAMN, ADRESS och det ÅRTAL som medlemsavgiften avser.

LÄR KÄNNA DIN SLÄKTING: LINDA LÄTTMAN - SKÅDESPELARE OCH TEATERDIREKTÖR

På släktmötet i Jönköping 2022 fick vi alla njuta av Linda och Louis Lättmans (Fj.X) skådespelarkonst och musikalitet i ett utsnitt ur teaterproduktionen ”Musikalen om Frigga”, en musikal om kvinnornas väg till rösträtt och mer inflytande över sina liv. Den är skriven av Lindas frigrupp Septemberteatern tillsammans med tre andra frigrupper. Vid framförandet väcktes min nyfikenhet om Lindas väg till skådespeleriet. Hur hade vägen sett ut och hur gestaltar sig deras liv idag?

Uppväxt

Linda och hennes storebror Erics föräldrar, Hans och Mona Bergenheim (Fj.X), bor numera i Göteborg, vilken är föräldrarnas uppväxtort. Men Lindas och Erics barndom tillbringades i Älmhult, där de gick i låg- och mellanstadiet, medan deras år i högstadiet och gymnasieskolan skedde i Viggbyholm, Täby, norr om Stockholm. Där fanns det en stor variation av fritidsaktiviteter och många linjer att välja på i skolan. Linda valde både musik, drama och dans - det fyllde veckoschemat med intensitet och glädje. Musikallinjen på Tibblegymnasiet i Täby ledde vidare till Wendelsbergs teater- och skolscen i Mölnlycke, där hon också träffade Louis.

Linda Lättman. Foto: Darren Bell.

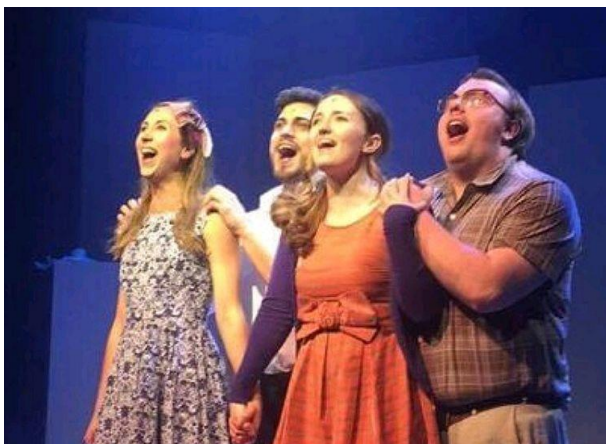
Mer teater och nya utmaningar

Med tiden sökte Linda till ICMT - International College of Musical Theatre - i London, så London blev hennes nya hemvist. Louis utbildade sig samtidigt i improvisationsteater i Chicago och efter två år där flyttade även han till London, där de bodde tillsammans i tre år. Under sammanlagt sex år i London var teaterproduktion Lindas huvudsakliga sysselsättning. Hon gick på audition varje vecka, spelade i *Rent* och *The Sleeping Beauty*, gjorde reklamfilm och medverkade i olika pantomimer och sagor. Hennes agent och hon resonerade om stora yrkesplaner och hon var på

väg in i ett nytt jobb när pandemin slog till. Pandemin medförde att den teater där Louis arbetade, stängdes och även Lindas möjligheter till arbete försvann. ”Vi var på besök hemma en vecka för att hälsa på familjen när pandemin blev så

hotande att vi insåg att vi inte kunde återvända till London. Så, med enbart handbagaget med oss, fastnade vi i Sverige,” berättar Linda. Pandemin kom alltså som en mycket ovälkommen gäst in i deras utvecklingsplaner. De blev kvar i Sverige och startade på nytt.

Planen var att de skulle gifta sig under sommaren 2020, i Lyckorna, Ljungskile, där Linda tillbringat alla somrar. Så långt framskridna var planerna att brudklänningen var inköpt – men den var förstas kvar i London! En vän fick posta den, så att den kom till användning enligt plan. Men mycket annat fick skapas ifrån de nya förutsättningarna.

Från föreställningen ”Merrily We Roll Along”.
Foto: Linda Lättman

Mångfald är svaret och kulturens spridning är målet

Det är en stor fördel att ha många strängar på sin lyra. Under pandemin var det möjligt att både arbeta som danslärare och musiklärare, vilket gjorde det möjligt att försörja sig – små grupper och individuell träning var ju hanterligt även då. ”Vår stora passion är att bidra till kulturell spridning! Vi önskade dock ha en egen scen att stå på mellan de

andra uppdragen och för ett drygt år sedan fann vi en lokal vid Chapmans torg i Majorna. Det har tagit tid att få till bygglov och alla andra formella handlingar, men nu har vi med alla regler hanterade, fått vår teater nästan klar. Den heter Dice Theater och har en tärning som symbol.” Linda och Louis äger och driver teatern tillsammans.

”Fram till dess att teatern är helt färdig driver vi verksamheten i lokalerna Sesam och Oceanen på Stigbergstorget. Där genomför vi undervisning i musikal, musikaljazz, dans, skådespeleri och improvisation. Därtill ger vi föreställningar. All verksamhet stöttar varandra och vi får också lite hjälp av andra. Alla som vill kan bidra. Det ger en rikedom till oss – en variationsrikedom.”

”Vi riktar oss framför allt till ungdomar över 16 år och vuxna. De flesta som deltar i våra program är mellan 30 och 60 år och man utbildar sig/tränar i olika steg och nivåer. Det ska ge en grund att stå på och öka tryggheten i att framträda inför folk, oavsett om det är för ett arbetsuppdrag eller för något annat. Kurser

kommer även framgent att ges i musikal, dans, skådespeleri och improvisationsteater och genomförs både på dagtid och kvällstid.”

Teaterns identitetsmärke, av Emelie Lättman

DICE THEATER

”Vår teater är 300 kvm stor, scenen är 150 kvm, så vi kan ha en publik på ca 100 personer. Vi vill skapa en cabaretsцен där man både kan äta, dricka, uppleva och spela. Vi är en teater där musikal och improvisationsteater möts och

kommer att spela och undervisa både på engelska och svenska. Vår improvisationsteater hoppas vi ska bli en del av Gothenburg Fringe, ett spännande koncept som växer överallt.¹ Vi ger föreställningar på både svenska och engelska – och för att öka utbytet av kunskap i engelska ger vi även improvisationskurser på engelska. Det blir verkligen roliga kurser.”

”Vi har också kvällar med ”Open Mic” – det fanns mycket av det i London och det vill vi erbjuda mer av i Göteborg.² Det är öppet för alla - man tar till exempel med sig egna noter och sjunger. ”Musikalen om Frigga” som sattes upp på Storan kommer att ges på Dice Theater under våren 2024. Vi vill också vara en scen för olika fria grupper. Vi har många planer. Till årsskiftet räknar vi med att den nya teatern kan invigas.” För den som blir nyfiken på att veta mer så finns det information om teatern på www.dicetheater.com och man hittar Dice Theater på Karl Johansgatan 62 i Majorna, Göteborg. Gör det – titta in både på websidan och på teatern!

Familjen och släkten

”Släktmötet i Jönköping var det första som vi deltog i. Jag har inte haft särskilt mycket kontakt med släkten utanför den närmaste familjen, som är mycket nära och kär. När vi var små bodde vi i farmors och farfars hus i Lyckorna på somrarna. Mormor bodde i Göteborg och vi var ofta hos henne också. Morfar dog när jag var två år. Och vi har alltid firat jul tillsammans i den stora familjen. Farfar släktforskade och det var kul att tänka kring olika kontaktytor. Exempelvis kommer Louis från Halmstad och konfirmerades i Harplinge kyrka. Närhet - även om vi inte var familj då... men det är en rolig tillfällighet.

¹ Gothenburg Fringe är ett lokalt samarbete med ett brett utbud av kulturella evenemang. Den bärande idén är etablerad i flera städer och ”The World Fringe Congress” planeras att äga rum i Stockholm i augusti 2024.

² ”Open Mic” (*open microphone*) är en föreställning där publiken kan uppträda.

Det var roligt att träffa de som var med på släktmötet och jag vill naturligtvis vara med nästa gång omkring Harplinge. Det skulle vara fint om vi då kunde arrangera mötet så att vi fick fler möjligheter att lära känna varandra.”

Kanske lite improvisationsövningar skulle kunna bidra, tänker intervjuaren - och Linda hänger på – ”Vi skulle kunna göra en levande släkttavla eller på annat sätt visa hur vi hör ihop. Om vi får göra skojiga aktiviteter ihop så är det lättare att etablera en kontakt som kan leva vidare. I och med att många i slakten bor i Göteborgstrakten så finns det ju fler möjligheter att ha tätare kontakt.”

Linda och jag spinner vidare i tankarna på hur släktmöten skulle kunna utformas och Linda har många idéer om hur vi kan komma varandra närmare, förstå mer och öka sambanden. Hon är verkligen en resurs inför kommande släktmötens planering!

Vid tangentbordet: Kerstin Ljungström Zetterberg (Pl.X/Fj.IX)

EN SLÄKTING BESÖKER SVERIGE

Medlemsbladets redaktör bad mig, **Andrea Brim**, att skriva om min resa till Sverige 2023. Resan innebar möjlighet för mig att få besöka platser där mina förfäder har levt, och att få uppleva ert vackra land. Jag börjar med att visa hur vi är släkt:

Min farmors farfarsfar:	Erik Gustaf Bergenheim
Min farmors farfar:	Anders Henrik Bergenheim
Min farmorsfar:	Carl Oscar Bergenheim/Lybecker
Min farmor:	Sylvia Teresa Lybecker
Min far:	Jack L. Brim
Jag:	Andrea Maree Brim

Erik Gustav Bergenheim, som var far till Anders Henrik, var också far till Eric Theodor Bergenheim på Fjellaregården i Harplinge.¹

Från min barndom

Det följande återger ett typiskt samtal som jag förde med min farmor, Sylvia Teresa Lybecker/Brim²:

¹ En kort översikt av Bergenheim/Lybecker finns på sidan 16.

² Farmor Sylvia är Carl Oscars sjätte barn. – se översikten.

”Farmor – var bodde du när du var en liten flicka?”

- Jag väste upp i den östra delen av staten Washington [Washington är en delstat i nordvästra USA.]

”Är det ett främmande land?”

- Nej, det är en annan stat som ligger lång härifrån.

”Hade dina föräldrar växt upp där också?”

- Inte alls, - min mamma bodde här i Kalifornien och min far (din farmorsfar) växte upp i Sverige.

”Jag har aldrig hört om Sverige tidigare – ligger den staten också långt borta?”

- Sverige är ett annat land som ligger mycket långt härifrån, på andra sidan om Atlanten.

”Fick du resa dit och besöka din farmor och farfar i Sverige?”

- Nej, vi reste aldrig dit. Det ligger alltför långt bort.

”När jag är stor vill jag besöka Sverige, och då kommer jag att ta dig med mig, så att vi kan besöka din familj!”

Min farmor Sylvia Teresa Lybecker/Brim fick aldrig resa till Sverige, men henne barnbarn fick den möjligheten och hon bar med sin farmor i sitt hjärta under hela resan.

Orsaken till att min farmor föddes och växte upp i USA är att hennes far, Carl Oscar Bergenheim/Lybecker, hade emigrerat i en tid när väldigt många européer och skandinaver sökte sig från Sverige till USA med förhoppning om ett liv i välstånd.³ Eftersom det var oerhört många invandrare som anlände samtidigt, ville de som redan levde i Amerika sedan en längre tid, att de nyanlända skulle uppföra sig mer som flertalet, hellre än att de behöll sin kultur. De flesta amerikaner ville ha en enhetlig kultur och de ville inte ha ett land i vilket folk från andra länder upprätthöll dubbla kulturer. Man uppmuntrade inte att någon behöll sitt ursprungliga språk eller utövade sitt hemlands traditioner. Det medförde att Carl Oscar inte talade svenska i sitt hem och inte heller lärde sina barn svenska.

Så min farmor visste nog inte, tror jag, så mycket om sin far, om hans familjs hemland eller om deras sedvänjor. Som barn frågade jag ofta min farmor om Sverige, om hennes släktingar och om hennes förfäder.

³ Det sägs att brodern Gustav Magnus Bergenheim, som var den som reste först, ska ha köpt ett pass med namnet ”Lybecker”. Han behöll namnet Lybecker även sedan han anlant till Amerika. När även hans yngre bröder emigrerade, antog de också efternamnet.

- Nej, svarade hon, - hon visste inte mycket om dem och hon kunde inte tala svenska.

Den enda tradition som hennes familj behöll var den svenska midsommarstången. Farmor brukade berätta om midsommarstången och om att man i hemlighet lämnade blommor utanför sina grannars dörr.

Redan som ung bestämde jag mig för att jag ville resa till Sverige och att lära mig mer om svensk kultur och svenska traditioner, och även att lära mig mer om mina förfäder och lära känna några av mina svenska släktingar. När jag "fyllde jämnt" senast fick jag en underbar present av min make: - att få resa till Sverige för första gången!

Att få vistas på de platser där mina förfäder levit har medfört att jag fått en större förståelse för äldre släktled som verkliga människor, så att de inte bara finns på ett släktdiagram. Jag ville gå på marken som de hade brukat, se var de hade bott och glädja mig åt att föreställa mig hur det var, att leva som de för mer än hundra år sedan.

Vilka är vi?

Vem är då denna tokiga amerikan (och hennes troligen mindre galne make) som är din avlägsna släkting? Jag växte upp i den norra delen av Kalifornien, men som vuxen har jag bott på många ställen i USA. Min man, David Boan, och jag har två vuxna barn, Christopher och Ainsley. Chris och hans fru Alissa, har fyra barn och de bor nära Washington, District of Columbia. Chris arbetar med säkerhetsfrågor inom datakommunikation och spelar trumpet i ett storband och piano.

Ainsley har två barn och hon bor nära oss i staden Boise, som är huvudstad i staten Idaho. Ainsley var tidigare musiklärare i en näraliggande skola men hon arbetar nu på en skola som riktar sig till flyktingbarn. Hon spelar också flera olika instrument. Vi är en tätt sammanhållen familj som alltid tycker om att vara tillsammans.

Till yrket är jag klinisk socialarbetare och under fyra år arbetade jag med flyktingar. Jag har alltid tyckt om och intresserat mig för andra kulturer varför det passar mig att arbeta med flyktingar och med internationellt humanitärt arbete. Nu har jag gått i pension och jag arbetar frivilligt som socialarbetare. Dave och jag har utfört humanitärt arbete i flera olika länder. Det projekt som jag arbetar med just nu omfattar hjälp och stöd till ukrainska barn och familjer, vilka har blivit hemlösa på grund av kriget. Dave är psykolog med breda yrkeserfarenheter. Han har verkat som kliniker, som professor, som samhällspsykolog och inom humanitärt arbete. Våra bakgrunder, både yrkesmässiga och personliga, ingick i förutsättningarna när vi reste till Sverige.

Likheter och olikheter

På vår sverigeresa lade vi märke till flera likheter och olikheter mellan vår hemort Idaho och Sverige. Våra iakttagelser utgör sannolikt inte en helt korrekt bedömning, men de är en del av våra personliga erfarenheter.

- Klämodet. På vår resa märkte jag, att medan jag ofta bar mönstrade eller rutiga kläder, så bar nästan alla andra, om de inte också var turister, enfärgade kläder. Var det här en modedefadäs från min sida? Nåja, jag är turist, så det är nog okej.
- Språkskillnader. Jag blev väldigt förvånad när jag gick in i butiker och biträdena sa "hej!" till mig. Jag kan inte minnas att jag hört säljare i USA använda ordet "hej" för att hälsa på en kund, såvida det inte varit en extremt informell butik. Så jag svarade "hej" till de svenska biträdena. Jag blev väldigt förvånad när jag fick reda på att "hej" betyder "hej"! Butiksbiträdena tänkte förmodligen, det här är en av de där galna amerikanerna, lyssna på hur hon säger "hej" till oss! Och dessutom bar jag förmodligen en vilt mönstrad skjorta.
- Vädret. Att vädret var så varmt! Jag förväntade mig väldigt svalt och mulet väder. Vi tog med oss långärmade skjortor och jackor och trodde att vi skulle bära dessa eftersom vädret ska vara så kyligt i Sverige.
- Klimatet. Vi fann det också otroligt att tomater växte utomhus och att de faktiskt mognade. Vi bor i Boise, Idaho och där trivs tomatplantorna utmärkt.⁴ Jag hade inte alls förväntat mig att tomater skulle kunna växa i Sverige, annat än i växthus.
- Många långa kvinnor. Då jag själv är 177 cm lägger jag alltid märke till andra långa kvinnor. Inte alla svenska kvinnor är långa, men många fler är långa än i USA.
- Trafikregler och att undvika cyklister när vi gick till fots. Dave glömde då och då att hålla sig till gångbanan och gick på cykelstråket. Efter att nästan ha blivit påkörd några gånger lärde han sig att det är cyklister som har företräde på cykelbanan.
- Inredningsmodet. I USA finns det möbelaffärer som specialiserar sig på "Skandinaviska möbler". De utmärks av ljusa ytor/träslag, minimalism och funktionalitet, enkla linjer, och vita eller ljusa väggar. Vi såg inte denna stil i något av de hem, hotell och så vidare där vi bodde. Kanske besökte vi helt enkelt inte rätt platser?

⁴ Boise ligger i en högt belägen öken där nätterna snabbt blir nedkylda och dagarna blir varma mycket fort. Boise har mer än 200 solskensdagar om året och den genomsnittliga dagstemperaturen i juli månad är 32 grader Celsius.

- Maten. Det som överraskade mest var hur populärt det är med texmex mat! När vi gick ut för att äta så var det första vi hittade texmex restauranger. Det var helt oväntat! Och det var inte bara populärt, maten smakade också helt autentiskt!

Flygresan till Stockholm

Solljuset kastade ett glödande, guldfärgat ljus över det vackra landskapet. Foto: Andrea Brim

Jag tänkte: Det har tagit lång tid – men till slut så har Carl Oscar Bergenheim/Lybecker's barnbarnsbarn fått komma till Sverige på jakt efter kontakter med sina fäders hem och avlägsna kusiner!

Något om vår resa

I Stockholm bodde vi i Gamla Stan och vi njöt av den vackra staden där vi roade oss med att upptäcka smågatorna. Det finns ingenting liknande där vi bor. Jag kunde föreställa mig våra släktingar från förr i tiden när de gick på stenlagda gator eller red på sina hästar.

Vi besökte också Skansen när vi var i Stockholm. Vilket fantastiskt friluftsmuseum det är. Jag kunde ha stannat där i flera dagar och kanske försökt att få bo i någon av de gamla husen. Tyvärr misstänker jag att de inte tillåter nattgäster. Inomhus fanns det väggar täckta med konstfullt målade linnetapeter. Det finns några historiska friluftsmuseer som detta i USA, (till exempel Williamsburg i staten Virginia), men det historiska perspektivet är ett helt annat.

Vi flög från Bergen i Norge till Stockholm. När vi flög över, vad jag tror var gränsen mellan Sverige och Norge, höll solen på att gå ned. Solljuset kastade ett glödande och guldfärgat ljus över det vackra landskapet nedanför oss. Det tog andan ur mig att få se mina förfäders land i detta gyllene sken.

Delsbogården på Skansen - ett bevarat hem med handmålade tapeter. Foto: Andrea Brim

Min vän Tony Östlund i Råda och hans familj var våra reseledare i Ekshäradtrakten. Det är möjligt att Tony är en mycket avlägsen släkting. Men oavsett om han är släkting eller ej, vore hans familj ett fint tillskott i vår släkt. (Vid pressläggningen meddelar Andrea redaktören att det har visat sig att Tony och Andrea är släkt.)

Från vänster Tom, Gudrun, och Tony Östlund. Till höger: Andrea Brim, Jolin Östlund-Palmkvist. De står på Ekshärads kyrkogård intill gravmonumentet över Benedictus Erici och hans hustru. *Foto: Andrea Brim*

"Benedictus Erici, [. . .], född 1559. Student i Upsala 1581 och är den förste Wermländske Student, som der i Matrikeln finnes inskrifven. Prestvigd 1584, och då, efter Brodern, här Comminister. Underskref Upsala mötes beslut 1593. Här Kyrkoherde den 4 Mars 1595. Dog den 18 Juli 1634. Gift med Magdalena Brunia, dotter af Kyrkoherden Sven Lorenssohn i Kiln. Deras Barn kallade sig Elfdalium. Efter Benedicti Erici död delades Elfdalen emellan tvenne Pastorer: den ena öfver Ekshärad och Råda, den andra öfver Dalby och Ny." - Carlstadsstifts herdaminnen, första delen (1845)

Vid vårt besök i Ekshärad fick vi se gravmonumentet över Benedictus Erici (latiniserat från Bengt Eriksson). För elva generationer sedan var han en av mina anfäder.

I Tonys trädgård växer det lingon. Det var första gången jag hade sett dem och upplevt att plocka dem själv.

Andra medlemmar av Tonys familj kom på besök över helgen, vilket vi uppskattade. Det var väldigt trevligt att möta ändå fler svenskar, oavsett att vårt släktskap är mycket avlägset.

Tonys mamma, Gudrun, berättade för mig att när hon var liten så hade hon gjort ett broderi som hon skickat till kungen inför hans nittioårsdag. På sin nästa födelsedag fick hon ett uppvakningskort från kungen! Födelsedagskortet som hon fått av kungen blev omnämnt i lokaltidningen.

I Ekshäradstrakten besökte vi kyrkor, kyrkogårdar och andra intressanta platser med anknytning till våra anor.

Jag hade inte sett smidda järnkors

som gravvårdar tidigare och jag tycker att de är väldigt vackra. Kanske borde vi börja en ny tradition och använda smidda järnkors som familjens gravminnen?! Vi körde också till Linköping för att besöka andra Bergenheim släktingar. Deras familj har inte utfört släktforskning, men är intresserade av när namnet Bergenheim ändrades till Bergenheim och varför det hände. Om någon har information om den saken vill de gärna veta.⁵

I likhet med alla som vi träffade var familjen Bergenheim förtjusande och hälsade oss välkomna med öppna armar.

Eva Bergenheim är musiker fotograf, konstnär, sångerska och leder en kör. Hennes familj är mycket utåtriktad och har många intressen.

Några av de 450 smidda järnkorsen, från 1700- och 1800-talet, på Ekshärads kyrkogård. *Foto: Andrea Brim*

⁵ Denna fråga har Adam von Scheele klarlagt i Medlemsbladet 2004. I Finland, som sedan 1809 var ett ryskt storfurstendöme, kom Erik Johan Bergenheim att adlas med namnet Bergenheim av den ryske tsaren Alexander I. Därefter bytte ett fåtal släktingar i Sverige också sitt namn till Bergenheim. De som bytte efternamn var i allmänhet män som inte hade fyllt 40 och som nyligen hade bytt bostadsort.

Tidigare har jag försökt göra lussekatter hemma tillsammans med mina barnbarn. Dessvärre har det inte varit lyckade försök. Eva och hennes barnbarn har lärt mig hur man gör, och hon har skickat fotografier som visar varje moment. Nu kan jag visa våra barnbarn hur man bakar lussekatter till Lucia!

Andrea, Thelma and Bengt vid Hovs Kyrka. *Foto: Andrea Brim*

Från vänster: Andrea, Eva, hennes son Adam, och hans son Attila. *Foto: Andrea Brim*

Medan vi reste till Bengt and Thelma Jacobsson i Båstad var det väldigt intressant att iakttå landskapet. Skogarna med både barrträd och lövträd, böljande kullar, steniga jordar och brukad jordbruksmark. På många sätt påminde vyerna om New England i den nordvästra delen av USA. Vi hade ett mycket trevligt besök hos Bengt och Thelma

Jacobson. De är fantastiska värdar och guider. Som ni alla troligen redan vet, så behärskar Bengt en mängd information om släkten och han var väldigt hjälpsam. I likhet med Bengt har ju vi också arbetat flera olika länder. Det var roligt att få

prata med någon som också hade arbetat i flera av de länder där vi också hade jobbat. Thelma i sin tur är en begåvad konstnär och skicklig trädgårdsmästare. I likhet med henne ägnar jag mig också mycket åt trädgården. Det var intressant att erfara hur många växter i Thelmas och Bengts trädgård som jag också odlar här i USA. Thelma är dessutom en synnerligen talangfull kock. Den mat som hon serverade var utsökt - och uppläggnen kan konkurrera med de bästa restaurangerna.

Bengt och Thelma tog med oss till flera platser där våra förfäder bott och klargjorde platsernas betydelse. Att få besöka lantbruk där våra anor arbetat var särskilt meningsfullt för mig. Det kändes som om det stärkte mina släktband att få känna jorden som de plöjt och skördat, och det berörd mig djupt. Jag upplevde att mina förfäder var där tillsammans med mig. Kanske kunde jag hjälpa till med arbetet gården?

Jordbruksmark som tillhört Anders Henrik och Johanna Cecilia Bergenheim. *Foto: Andrea Brim*

Anders Henrik and Johanna Cecilia Bergenheims gravsten på Hovs kyrkogård.
Foto: Andrea Brim

Genomgående var det en fantastisk resa – faktiskt en av de bästa som vi genomfört. Vi hoppas att vi får återvända till Sverige en dag. Jag skulle verkligen uppskatta om våra barn kunde följa med oss och få lära sig mer om sitt svenska arv.

Alla i släktföreningen von Schéele-Bergenheim är välkomna att besöka oss här i USA och lära känna historien om Bergenheim/Lybecker släkten sedan de rotat sig i landet.

Andrea Brim. - ambrimlcs@gmail.com

SLÄKTEN BERGENHEM-BERGENHEIM-LYBECKER i USA

utgörs av efterkommande till de av *Erik Theodor Bergenheims brorsöner* som utvandrade till det stora landet i väster.¹ Så här ser bakgrunden till den omfattande släktföreningen ut.

Av Erik Theodors bröder är det **Anders Henry och Otto Magnus** som i detta sammanhang är av det främsta intresset.

Anders Henrik Bergenheim (1819 - 1902) gifte sig med Johanna Cecilia Olsson (1817 - 1898). De fick barnen:

- Gustav Magnus (1842 - 1884)
- Carl Oscar (1844 - 1845)
- Carl Oscar (1846 - 1828?)
- Svante Eric (1848 - 1945)
- Bror Axel (1851 - 1924)

Alla Anders Henriks vuxna söner utvandrade till USA. Gustav Magnus reste först och han ska ha köpt sig ett pass med namnet "Lybecker". När han kom till Amerika behöll han efternamnet. När hans yngre bröder emigrerade, antog de också namnet Lybecker.

Gustav Magnus Lybecker (Bergenheim) gifte sig Janet Clark Adamson. Deras barn är (1) Gustaf Anderson Lybecker, (2) James O. Lybecker, (3) Eric Lybecker och (4) Janet Nettie Lybecker

Carl Oscar Lybecker (Bergenheim) gifte sig med Ella Levina Russell. Deras barn är: (1) Ella Cecelia (1883 – 1962) (gm Alvin Emil Olson); (2) Charles Edward (1884 – 1951); (3) Oscar Augustus (1887 – 1974); (4) James Alfred (1889 – 1962); (5) Edith Amelia (1891 – 1969) (gm Earnest A Mosier); (6) Sylvia Teresa (1895 – 1978) (gm Robert Maynard Brim); (7) George Dewey (1898 – 1982); (8) Chester Leone (1901 – 1961); och (9) Mable Augusta (1905 – 1974) (gm Myron Amick Bostwick).

Svante Eric Lybecker (Bergenheim) gifte sig med Mary Monn och fick sonen Wessle Lybecker (? - ?).

Bror Axel Lybecker (Bergenheim) (1851 - 1924) gift med Mary Armstrong och fick sonen Charles Franklin Lybecker (1885 – 1969). Denne gifte sig med Pearl Helen Hughey och de fick söner (1) Charles Franklin Lybecker, Jr. (1915 – 1988) och (2) Wayne Alfred Lybecker (1920 – 2020)

Otto Magnus Bergenheim (1821 - 1898) var gift med Eleonora Benedikta Qvittberg (? - 1864) De fick två döttrar: (1) Alma Celestine (1850 - 1921) och (2) Hilma Louise (1856 – 1943) gift med H. Åberg.

Alma Celestine Bergenheim gifte sig med Niels Gustav Olsson (Nels Gus Olson) och de emigrerade till staten Washington omkring 1890. De fick tre barn: (1) John Gustaf (Gus) Otto Nilson (1872 – 1945); (2) Mary Eleonor Olson (1874 - 1938) och (3) Alvin Emil Olson (1877 – 1950).

Alvin Emil gifte sig med sin syssling, Ella Cecelia, dotter till Oscar och Ella Lybecker.

¹Översikten sammanfattar information från Åsa Bergenheims artikel "*Bergenheim-Lybecker – en släktförening i USA*" - publicerad i Medlemsbladet 1998 - kompletterad med uppgifter från Andrea Brim och Ingmar Nissen.

”MIN RESA TILL ENGLAND”

Sylvia Bergenheim de Coverly Veale (Fj. IV / Pl. III), avled i augusti 2022, några månader före sin 100-årsdag. Sylvia var barnbarn till Gottfrid Bergenheim och Minnie von Schéele. Hon hade varit bosatt i Hove (Brighton, UK) sedan 1954, då hon gifte sig med den brittiske läkaren, William ”Bill” de Coverly Veale.

Sylvia efterlämnade bland annat följande minnen från sin första resa till England i april 1950, då hon var 27 år. Från sin far hade Sylvia fått en inbjudan att hälsa på honom i London. Att resa utomlands var vid denna tid inte alls vanligt. Sylvia studerade till ”småskollärlärover” på seminariet i Norrköping 1950.² Dessa minnen skrev hon troligen inför en föreläsning för sina studiekamrater.

”Jag skall nu berätta om min resa till England. Det var egentligen inte min första resa dit, ty den gjorde jag redan vid 5 års ålder, men från den resan har jag inga större minnen, så allt skulle bli som nytt för mig och jag gladdade mig mycket. Jag skulle träffa min Far, som jag ej sett sedan 1945 och som nu låg sjuk i London och väntade på att jag skulle komma. Jag skulle dessutom få tillfälle att stilla något av den resfeber som alltid lågade i mig, särskilt om våren.

Med båt över Nordsjön

Så var det äntligen 1 april (1950). Efter ungefär 6 timmars tågresa var min pojke Bengt och jag framme i Göteborg³. Här skulle våra vägar skiljas och Bengt skulle resa vidare - för första gången ensam. Något oroligt placerade jag honom och hans kappsäck på ett södergående snälltåg. I Halmstad skulle min mor, Signe Bergenheim, ta hand om honom. Själv tog jag mig ner till Stigbergskajen. Det var ett par timmar kvar till dess att båten, Svenska Lloyds S/S Britannia, som jag skulle fara med, skulle avgå. Men det var ju bättre att komma i god tid, då både tull och passvisering skulle avklaras innan avresan.

På Stigbergskajen var det liv och rörelse. Jag följde med strömmen in i det stora betongskjulet och stod snart framför en tulltjänsteman. Han besvärade sig inte med att öppna mina väskor, utan frågade bara om jag hade något att förtulla och klistrade små lappar på mitt bagage. Sedan var det att fortsätta till en lucka där

² Småskollärare var i Sverige åren 1858–1968 en lärare som undervisade i den svenska folkskolans klasser 1–2, kallad småskolan, sedan 1968 benämnd lågstadiet.

³ Sylvias son i sitt första äktenskap, Bengt Jacobsson, tidigare redaktör för Medlemsbladet och den som möjliggjort för oss att ta del av Sylvias reseskildring.

jag fick plocka fram mitt pass och tala om hur mycket engelska och svenska pengar jag hade med mig. Mina svar var tydligen tillfredställande och jag fick en stämpel i passet och fick fortsätta. Min packning hade redan burits ombord, och efter att ha visat fram min biljett för mannen på kajen, fick jag passera. Jag klev upp för landgången och var därmed ombord på båten där jag skulle tillbringa de närmaste 36 timmarna, 2 nätter och en dag. Jag blev så antecknad på passagerarlistan, fick veta min plats i matsalen och blev därpå visad till min hytt. Den var mycket trevlig och komfortabel och där stod redan mitt bagage.

Svenska Lloyds S/S Britannia vid Londonkajen i Göteborg
(Vykort)

Jag tog fram några små plåtaskar med piller, som Dr. Börjesson givit mig recept på. Jag tog största tillåtna dos, för jag visste ju ej hur obehaglig Nordsjön skulle bli. Mycket folk hade samlats på kajen. Jag tittade på hur den ena bilen efter den andra lyftes ombord av en lyftkran och

försvann i båtens lastrum. Därefter tog jag en titt på båtens olika lokaliteter. Det fanns två promenaddäck, en rad olika salonger samt den stora matsalen där det nu dukades till middag, som skulle serveras en liten stund efter att vi lämnat land.

Klockan var nu sju och allt var klart för avgång. Landgången drogs in och vi började sakta glida från kajen, där en stor människomassa vinkade och hurrade. Jag stod vid relingen på övre däck. På bägge sidor om mig pratades det engelska. Maskinen dunkade i båten och avståndet till land blev allt större. Skymningen sänkte sig sakta över Göteborg och man kunde snart inte längre utskilja människorna på land.

En underlig känsla grep mig. Jag kände mig så otroligt lycklig. Jag tyckte det hela var som en ljuvlig dröm, men jag återkallades till verkligheten av gonggongen som talade om att middagen var serverad. Jag fann numret på mitt bord och gjorde där bekantskap med tre engelsmän och ett äldre svenskt par, vika redan slagit sig ner där. Maten var delikat. Samtalet vid vårt bord fördes på

engelska, det vill säga att jag teg mest. Från bordet bredvid vårt kunde man urskilja franska och svenska. Vid desserten anade man, att vattnet under oss började bli oroligt och då vi reste oss från bordet för att flytta till röksalongen, där kaffet serverades, var det omöjligt att gå rakt på grund av båtens krängningar.

Nu ordnades det med dans och det konstaterades att vals var den dans som bäst passade ihop med havets rullningar. Dr. Börjessons tabletter verkade utmärkt och jag kände mig inte ett dugg sjösjuk. Jag sov också gott hela natten och vaknade först vid lunchtid. Men det var en hemsk känsla av yrsel som grep mig när jag satte mig upp. Väl uppe på däck var det bättre. Det var nästan full storm. Insvept i filtar i en vilstol kunde jag så njuta en stund av att se på det vredgade havet. Ett mäktigt skådespel! Jag avstod från lunchen och tillbringade den återstående delen av dagen sovande.

Vid middagstid kl. 7 kände jag mig verkligen hungrig. Det var inte många i matsalen. Stolar och bord var fastkedjade och en hög kant var fäst runt borden för att hålla allt kvar på sina platser. Jag försökte äta, men så särskilt mycket blev det inte fast maten bestod av bland annat sparrissoppa och fasan. Ganska kvickt fick även jag bege mig till relingen för första gången.

Så sov jag igen och vaknade inte förrän klockan 2 på natten, då allt verkade så fridfullt. Jag kunde inte motstå frestelsen att gå upp på däck. Jag svepte morgonrocken kring mig och tassade upp. Vinden hade lagt sig och vi gled fram över det svarta vattnet. Båten hade redan kommit i lä av de brittiska öarna.

Klockan 7 på morgonen skulle vi vara framme i Tilbury, en liten stad några mil från London. De flesta passagerarna var tidigt uppe för att ej gå miste om den första skymten av England. Den grå landremsan i fjärran växte fort inför våra blickar, Aldrig skall jag glömma den klart gröna kusten, på vilken dagens första solstrålar kastades. Det var fascinerande! På båda promenaddäck var relingarna kantade av passagerare och alla såg lyckliga ut över att vi snart närmade oss resans mål. Städer och samhällen växte fram, huvudsakligen på höger hand. Till vänster syntes fortfarande de gröna ängarna. Vi kom in i Themsen och lade till i Tilbury, samtidigt som frukosten serverades. Den engelska passkontrollen företogs ombord och först därefter fick vi lämna båten. Det kändes underbart att trampa på fast mark igen.

Efter tullbehandlingen, som för min del blev lika enkel som i Göteborg, var jag färdig att lämna spärren. Just här skulle jag mötas av min fars bästa vän, Uncle Harold, som jag tidigare endast sett på fotografi. Allt gick programenligt och snart rullade båttåget i väg med oss mot London, en cirka en timmeslång resa.

Med tåg och taxi till London

Det var full vår i England. Alla träd var helt gröna och genom kupéfönstret såg jag små trädgårdar fyllda med blommande lökväxter och fruktträd. Luften var ljummen och solen sken. Jag kunde inte blivit bättre mottagen.

Och så var jag då framme i London, resans mål, imperiets hjärta, världens väldigaste handels- och sjöfartsstad. Från fönstret i en av de lustiga taxibilarna, som med otrolig skicklighet och hastighet fördes fram i den sjudande trafiken, fick jag mina första intryck, vilka var förbryllande i sin mångfald.

Taxichaufförerna skilde sig mycket från sina svenska yrkesbröder. De hade inga uniformer och hade oftast basker eller keps på huvudet och nästan alltid en cigarett i mungipan. Bilarna var av en äldre hög modell och betydligt lättare att komma in och ut från, än våra låga dito. Framme vid förarens plats var ena sidan utan dörr och där sattes väskorna behändigt in. Det var dessutom en betydligt billigare taxa än här hemma i Sverige.

Picadilly Circus, London, 1950. Man ser både svarta taxibilar och de röda bussarna. (Vykort)

Ett bra sätt att ta sig fram i London var de stora röda tvåvåningsbussarna som vi mötte överallt, som det enligt uppgift finns 5000 av enbart i London. Jag gjorde också en tur med en sådan senare och från övre våningen hade man en fin utsikt.

Efter nära en ½-timmes resa var vi så framme och återseendets glädje var stor för både mig och min Far.

Det var ju över fem år sedan vi sist hade sett varandra och då bara allra hastigast. Min far var helt bunden vid sjuksängen och doktorn kom på besök varje dag. Han glädde mig en dag med att säga till mig att min närvaro var en mycket god medicin och att det såg ut som allt skulle vända sig till det bättre. Det var ju underbart att höra. Ett par timmar varje dag tillbringade jag i sjukrummet.

Upplevelser, intryck och resor i London

Men fastän min far ej själv kunde visa mig omkring, så var han mycket mån om jag skulle få se och lära känna något av det som han räknade som sitt andra fosterland. Detta hade han väl sørjt för genom sina engelska vänner, som varje dag hämtade mig i bil och aldrig förtröttades på att visa mig omkring. Jag var bjuden till flera olika engelska hem, och jag måste säga att så gästfria, trevliga och älskvärda människor har jag aldrig tidigare träffat. Seder och bruk är inte helt de samma som i Sverige, även om man följer samma normer. En liten detalj är att, enligt engelskt bordsskick är det en styggelse att breda smör på ett helt stycke bröd och äta som vi äter våra smörgåsar. I stället bryter man av små bitar av brödet, planterar en liten smörklick på varje bit från sin assiett och stoppar i munnen.

De engelska husen var lustigt oregelbundna och man hade i genomsnitt betydligt större utrymmen än här hemma, men ej så praktiskt och modernt. Värmeledning var något mycket sällsynt och jag tror aldrig att jag frusit så mycket inomhus någon gång tidigare. Jag glömmer väl aldrig första kvällen i London. Med skallrande tänder och stor självövertvinnelse klädde jag av mig. När jag var färdig att hoppa ner i bädden var jag beredd på att det skulle vara isande kallt. Till min stora fasa stötte fötterna i stället på något mjukt och varmt. Detta var mitt första möte med ett varmvattenskrus.

Sovrummen, som vanligtvis var belägna på andra våningen, saknade helt eldstäder och elektriska element blev då den enda möjligheten. Varje kväll fylldes därför varmvattenskrus till bäddarna och stoppades in i sina stickade fodral. För övrigt värmdes rummen upp med öppna spisar där man eldade med kol eller gas. Även i badrummet fanns en öppen spis, och det var faktiskt lustigt att ligga i badkaret och titta på de klara lågorna från den brinnande kolen. I London behövde man bada oftare än vanligt. Jag skulle tro att hela luften var fylld av något osynligt kolstoff. Åtminstone kände jag det så.

I ett av dessa engelska hem, som jag var gäst i, fanns det television. Jag fick en dag det stora nöjet att åse en hästkapplöpning i denna apparat. Det var underligt att tänka sig att det ej var film utan verklighet, som utspelade sig samma sekund som man såg bilderna.

I vardagsrummet grupperades alltid möblerna kring den öppna spisen och här samlades man för att dricka sitt te. Och det drack man ibland ända upp till fem gånger om dagen. Jag väcktes varje morgon av "the housekeeper" med en stor kopp te med mjölk i och det var även det sista man drack innan man lade sig. Och "five o'clock tea" hoppades ju aldrig över.

Ransoneringen var hård både för smör, kött, socker, karameller och choklad. Äggen blev fria strax före Påsk. Man hade tidigare bara fått ett ägg i veckan per person. Även mjölkrationeringen var nyligen hävd.

Krigets härjningar kunde man fortfarande se spår efter, då man färdades genom London. Här och där stod bombade hus och kyrkor, visserligen väl uppröjda. På gatorna mötte jag ofta mödrar som drog barnvagnar samtidigt som de hade en cigarett dinglande i munnen. Det röktes överallt, inne i biografsalongen, på teatern och i bussar. Det var ytterst få offentliga platser där man inte fick röka, men dit hörde konserthusen.

Jag tror inte att jag överdriver om jag säger att nära 50% av alla engelska herrar hade mustascher. För övrigt vågar man nog påstå att varje människas rätt att vara originell respekteras på ett annat sätt än i det svenska folkhemmet.

Ett område där en stram centraldirigering är något helt okänt är utskänkningsen av drycker av olika halt och valör. Trots detta såg man inga överbelastade personer i gatuvimlet.

En dag var jag bjuden på lunch på en äkta indisk restaurant i Soho i West End. Från det klara solskenet steg vi in genom dörr, där en mörkhyad och svartögad man i turban och färgstark dräkt bugade sig för oss när han öppnade dörren. Vi kom så rakt in i en äkta österländsk miljö. På tjocka, mjuka mattor gled de indiska kyparna ljudlöst fram i sina vita turbanser och vita underliga dräkter med breda skärp i klara färger. Här och var i lokalen brann det små eldar på borden där tallrikar och fat värmdes. Belysningen var mystisk, luften kryddmättad och naturligtvis åt vi kyckling med ris och curry samt andra underliga, starka tilltugg. Tårarna rann och jag tappade andan av kryddorna, men tjusigt var det. Till sist kom en ung underbart skön flicka med sitt svarta hår samlat i en tung knut och två guldfärgade horn som prydnad i pannan och serverade ett starkt svart kaffe ur en glasskål.

”The London Underground ” är en upplevelse som ingen som kommer till London bör försumma. På nedåtgående rulltrappor kommer man snart ner många våningar under jorden. Här finns gator och affärer och stationer där tågen med väldig fart körde fram ur svarta tunnlar. Breda skjutdörrar öppnades och stängdes automatiskt till tågen och alltid välldde människor fram i en brokig skara.

Naturligtvis besökte jag också sådana saker som står främst i alla resebroschyrer. Jag var på Trafalgar Square och såg på Lord Nelson på sin 53 meter höga sten piedestal och jag matade duvorna med ärtor som såldes där för ändamålet. Med fasaden mot den öppna platsen ligger National Gallery. Där

gjorde jag också en snabbvandring, tyvärr alldeles för snabb för att smälta in all den underbara konst man blev undfågnad med.

Jag promenerade i Hyde Park, såg Buckingham Palace, som jag nog hade föreställt mig vara större och pampigare. Men, i gengäld så var The Houses of Parliament desto ståtligare med sitt smäckra torn med den världsberömda klockan Big Ben. 1100 rum och 3 km korridorer skall parlamentshuset rymma, sade man mig.

Piccadilly Circus, en av världens rörigaste platser, där mängder av stora gator sammanstrålar, var fantastisk med all sin ljusreklam på kvällen. Härifrån kunde man gå på Regent Street, den stora gatan som kantades av modefirmor, fram till Oxford Street där de flesta av Londons väldiga varuhus ligger. Överallt i gathörnen stod fruktmånglare med sina kärror fyllda av söderns ljuvliga frukter, till relativt låga priser.

En eftermiddag tillbringade jag ett par timmar i the Tower of London, den gamla borgen vid Themsen, påbörjad redan på 1000-talet. Publiken här var nog den mest blandade som jag dittills hade sett. Där fanns bland annat ett kompani afrikanska negersoldater, indiskor i sitt hemlands dräkter, araber i röda mantlar och vita dok och snedögda, gulhyade japaner och engelska skolbarn i sina skoluniformer. För övrigt kunde man höra en mångfald av olika språk i folkvimlet. Alla vakter var iklädda 1500-tals uniformer, som var mycket lustiga med sina blodröda långa jackor och svarta veckade hattar. Den största attraktionen här var kronjuvelerna som förvarades i ett av tornen. Det var en fantastisk syn och man hade svårt att tro att allt detta som glimmade, glittrade och blixtrade, verkligen var äkta guld, diamanter och rubiner, med mera. Här fanns bland annat Cullinandiamanterna.⁴ Jag var också uppe i The Bloody Tower, där så många olyckliga människor fått sätta livet till.

Efter denna kusliga atmosfär, begav jag mig till en förtjusande trädgårdsanläggning vid namn Kew Gardens, strax väster om London. Här fanns sällsynta växter från hela världen men det mest underbara var mängden av blommande Magnolia träd, som med sina grenar fyllda av näckrosliknande blommor i vitt, rosa och rött gav anläggningen en övernaturlig skönhet.

Westminster Abbey var också en stor upplevelse. Här vilade den okände soldaten vars grav var kantad med röda blommor. Även kungar och stormän från alla epoker hade sina gravar här. En aldrig sinande ström av människor vandrade

⁴ Cullinandiamanterna – flera hör till de brittiska riksregalierna - har sitt ursprung i en diamant som hittades i Cullinan i Sydafrika 1905.

ut och in genom kyrkportarna. Här, liksom på de flesta andra ställen som jag var på, kunde besöket inte vara så länge som man helst skulle vilja, för att kunna se allt. Tiden jag hade på mig var kort och jag ville hinna med så mycket som det fanns möjligheter till.

En utflykt till sydkusten

En dag gjorde vi en biltur söderut från London. Vi körde genom pittoreska små byar och ett landskap präglat av gräsbevuxna gröna kullar med betande flockar av får. Husen i byarna var mycket lustiga och jag kommer särskilt ihåg en by vid namn Lindfield, i vars mitt det låg en vacker svandamm.

På vägen gjorde vi ett besök i en engelsk pub. Ordet pub är en förkortning av ”Public house”, en motsvarighet till våra forna tiders gästgivargårdar. Pubar finns alla samhällen och i alla städer. Hit kunde engelsmännen gå och dricka sin öl, sin whisky eller sina drinkar vid bardisken utan något som helst mattvång eller kontroll på vad de drack. I matsalen innanför kunde man stilla sin hunger med en saftig rostbiff eller grillat lammkött, om man det önskade.

Semestrande människor på stranden intill piren vid Eastbourne, 1950. (Vykort)

Den pub som jag besökte var mer än 100-årgammal och dess väggar var behängda med blanka, skinande kopparkärl. Min blick fäste sig särskilt vid en platt kopparbunke med lock, i vars ena ände var fästad en 1½ meter lång stång. Man förklarade för mig att för länge sedan användes dylika för att värma upp sängarna. Man fyllde bunken med glödande kol och förde den runt i sängen innan man lade sig.

Vi fortsatta bilfärden ända ner till sydkusten. Städerna låg mycket

tätt här. Brighton och Hove var två stora städer som vuxit in i varandra. En bred plantering skilde den största gatan från badstranden. Städerna var mycket välbesökta badorter med långa vita pিরer som gick ut i havet. På dessa kunde man promenera ut till stora nöjeslokaler som låg på pålverk ute i vattnet.

Målet för vår färd var den lilla staden Eastbourne, där jag strax innan skulle få se vita klippor stupa ner i vattnet, precis som i Dover. Vägen gick längs kusten, vädret var ljuvligt och allt var underbart vackert. Såsom tidigare utmärktes landskapet av gräsklädda kullar och dalar. Vi kom till en parkeringsplats där det

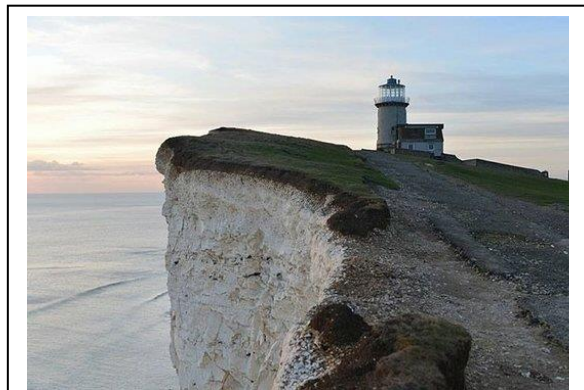
redan stod en lång rad bilar. Vi befann oss då ute på en udde som heter Beachy Head. Efter några hundra meters promenad såg jag bråddjupet under mig och de vita klipporna som bildade de mest underliga formationer. Ett rikt fågelliv fanns också. Det gröna gräset, som gick ända ut till kanten, med det blå vattnet nedanför var underbart vackert.

Den första glimten av Eastbourne fick jag från toppen av en kulle, där vägen slingrade sig fram. Den lilla staden, låg badande i solsken på en sluttning, ner mot havet, inbäddad i grönska. Här, liksom i Brighton och Hove, gick långa vita pিরer ut i vattnet med olika nöjesanläggningar. Till min förvåning var dessa öppna och livligt besökta, trots att det var Långfredag. En stor orkester, i röda uniformer, spelade på promenaden vid stranden, där mängder av människor promenerade fram och tillbaka. Här serverades det te, som smakade härligt. Sommarklädda barn ”kastade smörgås” ut i vattnet. Stora, öppna motorbåtar gled med de långa dyningarna in mot stranden. Där hämtades nya passagerare till en rundtur på havet. Detta var en av de underbaraste dagarna i England. Men tiden rusade i väg och snart var min ”holiday” slut.

Med flyg hem över Nordsjön

För att få ha mig kvar så länge som möjligt, fick jag en flygbiljett hem av min Far. Naturligtvis borde jag ha varit väldigt glad för presenten men, uppriktigt sagt, var jag förfärligt rädd.

Färden från London till flygplatsen Northolt gjordes med flygbolagens egen busslinje, och resan tog drygt en timme. Vid tullspärren utspelades den ena avskedsscenen efter den andra. Längre än till tullspärren fick ”icke resande” inte följa med. De fick stå på behörigt avstånd bakom ett staket, för att därifrån vinka adjö. Även jag tog farväl av mina nyförvärvade vänner och Uncle Harold. Det var inte utan att det trillade en tår från ögonvrån.

Beachy Head, Eastbourne. Havet med dyningar långt nedanför. (Foto: Belle Tout Lighthouse)

Northholt flygplatsen 1950 (Vykort)

Efter alla formaliteter med pass, tull och valutamyndighet blev vi bokstavligen inlåsta i en stor väntsal. Genom ett fönster såg jag flera stora aluminiumglänsande jättefåglar stå startklara. På den närmaste såg jag en schweizisk flagga och på en annan vajade Stjärnbaneret. Alla möjliga språk surrade i luften. En högtalarröst

förkunnade att alla som skulle med planet till Göteborg och Stockholm skulle göra sig klara för utgång. Med en flygvärdinna i täten gick en stor grupp människor ut på fältet till det väntande planet. När jag steg uppför trappan och in i kabinen var jag absolut säker på att jag aldrig mer skulle komma levande tillbaka till jorden. Jag nöp mig själv och bet ihop tänderna för att inte stortjuta. Alla passagerarna, cirka ett 40-tal, hade just satt sig till rätta i sina fåtöljer, när det kom order om att späanna fast livbältena samt att släcka alla cigaretter. Motorerna började surra och vi rullade, först sakta, och sedan fortare och fortare på den långa grå startbanan. Så, med ens, och ett litet ryck, höjde sig planet från marken. En hisnande förnimmelse kändes i magen, men det gick fort över. Vi steg högre och högre.

Under mig såg jag ett vackert lapptäcke i grönt och brunt. Bakom mig försvann London i fjärran. Det kändes vemodigt. På denna korta tid hade jag redan lärt mig att tycka mycket om England med sitt vänliga och gästfria folk.

Jag såg mig om i kabinen, som var mycket komfortabel. Flygvärdinnor och en steward samlade ihop alla ytterkläder och hängde dem på klädgalgar i aktern. Vi fick späanna loss livbältena och det blev tillåtet att röka igen. Dagsfärsk tidningar på svenska, danska, engelska och franska delades ut. Våra ryggstöd fälldes ner och små örngotts försedda kuddar stoppades in bakom huvudet på de som så önskade. I ett litet fack vid varje plats fanns en trevlig förpackning med sex vykort, en flygkarta, några gummerade etiketter att sätta på bagaget och en liten handbok med olika uppgifter om planet.

Vykorten kunde man skriva och lämna, ofrankerade, till flygvärdinnan som ombesörjde postning vid nästa landning. Den som ville kunde också sända telegram från planet. Vi fick röra oss obehindrat i kabinen. Längst bak fanns toaletter med rinnande varmt och kallt vatten.

Utan de minsta skakningar susade vi nu fram genom luften med en hastighet av 350 km/tim. Färden mellan London och Göteborg skulle ej ta mer än 3½ timme. Jag kände mig nu betydligt lugnare och njöt av att titta på det fantastiska sagolandskapet som såg ut att vara gjort av vit bomull som ständigt ändrade form. Över detta spände sig en klarblå sommarhimmel. Med ens delade molnen sig och jag såg för sista gången det engelska landskapet. Strax därefter var vi ute över Nordsjön. Vi serverades en läcker lunch på praktiska små bricker. Efter detta fick vi kaffe med färska danska wienerbröd. Planet var danskt och så även besättningen. Jag hade inte tänkt på detta tidigare och hela tiden hade jag talat engelska men flygvärdinnan, men nu bytte jag till svenska.

Vi hade nu stigit högre och var ovan molnen igen. Jag började få förfärligt ont i öronen. Det var lufttrycket, som människor är olika känsliga för. Tuggummi delades ut till alla och flygvärdinnan gav mig rådet att svälja så mycket och ofta som möjligt. Det var det enda som hjälpte.

Tiden gick fort och det dröjde inte länge innan vi lämnade Nordsjön och flög in över Jylland. Det såg lustigt ut. Nästan utan träd och otroligt platt, med fyrkantiga, kringbyggda gårdar och små vita kyrkor här och där.

Vi fick nu varsin chokladkaka och en liten flaska äkta fransk cognac i present av flygbolaget. En flygofficer gick omkring och pekade ut vår position på våra kartor, redovisade vår hastighet, och så vidare. Det hela var enbart angenämt. Men så kom en ny order om att fästa våra livbälten. Jag var just färdig då planet började kränga oroväckande. Gråa moln fladdrade hastigt förbi kabinfönstret. Vi hade kommit in i ett oväder, där vi hamnade i så kallade luftgropar. Det kändes som om magen slog kullerbyttan inne i kroppen. Men, det hela gick ganska hastigt över och den återstående delen av färden över Skagerack gick utan några ytterligare intermezzon.

Vi såg den svenska kusten som ett grått band i fjärran och snart började kobbarna och skären i den bohuslänska kusten synas. I all sin karghet är den underbart vacker. Planet gjorde en stor sväng och sänkte sig hastigt. Innan jag visste ordet av hade flygplanet tagit mark på Torslanda flygplats. Genom kabinfönstret såg jag min mamma Signe och min pojke, Bengt, ivrigt vinkande mot planet.

Sylvia Bergenheim de Coverly Veale

KONTAKTUPPGIFTER

Styrelsen:

Hans Bergenheim (Fj.X): Norra Liden 7, 411 18 Göteborg, 0702 686710,
hans_bergenheim@telia.com (*Obs, 1 st "understreck" mellan för- och efternamn*)

Per Bergenheim (Fj.X): Hagalundsgatan 39, 531 52 Lidköping, 0725 199070,
perbergenheim@gmail.com

Maria Lindqvist (Fj.VIII): Trollåsvägen 8, 432 64 Bua, 0703 791621,
lindqvist.maria@outlook.com

Olle-Petter Melin, (Pl.X/Fj.IX), Smultronvägen 20, 186 45 Vallentuna,
0706 997616, opmelin@gmail.com

Ann-Sofie von Schéele (Pl.I): Fridhemsgatan 48, 112 40 Stockholm,
0793 495858, asvscheele@gmail.com

Claes von Schéele (Pl.I): Janne Petters väg 5, 263 76 Nyhamnsläge,
0727 141213, claesvonscheele@outlook.com

AnnaKarin Zetterberg (Pl.X/Fj.IX): Regeringsgatan 85A, 11139 Stockholm,
0707 988346, annakarinzetterberg55@gmail.com

Senior rådgivare till styrelsen: Margareta Johansson (Fj.I): Dotetorpsvägen 238,
439 51 Åsa, 0705 364576

MEDLEMSBLADETS REDAKTION:

Olle-Petter Melin, (Pl.X/Fj.IX), 070 6997616, opmelin@gmail.com

Bengt Jacobsson (Fj.IV/Pl.III), 072 701 91 98, jacobson.bastad@telia.com

Tommy Räjert (Fj.XI), 070 56 212 36, tommy.rajert98@gmail.com

Kerstin Zetterberg (Pl.X/Fj.IX), 0705 412 771, klj@kluab.se

Föreningens hemsida hittas på adressen: www.scheelebergenheim.org

Föreningens Facebooksida heter: Släktföreningen von Schéele-Bergenheim

Det går även att mejla till föreningens mejladress:

scheelebergenheim@gmail.com (denna mejllåda kollas dock inte regelbundet.)